

Kendisinden kaçan adam

Klein ve Wagner, özgün üslubuyla anlatmaya uğraştığı bireyin yabancılaşma ve kendisinden bir başkasına evrilme sorununu okurla buluşturan bir kitap

Kaan Egemen

Yirminci yüzyılın en önemli yazarlarından biri olan Hermann Hesse'nin hayatı, yazdıklarına bir şekilde yansdı. Bunalımlarla dolu hayatı, savaşlar, gördüğü dinsel ve toplumsal baskı, Hesse'nin sağlığını olumsuz etkiledi. Bu yüzden uzun süre psikolojik tedavi gördü, dışarıya pek belli etmese de zaman zaman kişilik bölünmeleleriyle boğuştu.

Yazarın, roman ve anlatılarına ister istemez kendini dahil etmesine neden olan bu durumun bir ürünü sayılan 'Klein ve Wagner'in yayımlanış tarihi 1919. Yani buhranlarla ve gerginliklerle çevrelenen dünyanın, bireyleri kısıpaca aldığı günlere denk geliyor kitap.

Romanın başkarakteri Klein, çevresinde saygın bir memur, sadık bir eş ve ailesine düşkün bir adam olarak biliniyor. Anlayacağınız ideal insan. Hesse, bu örnek kişiyi,

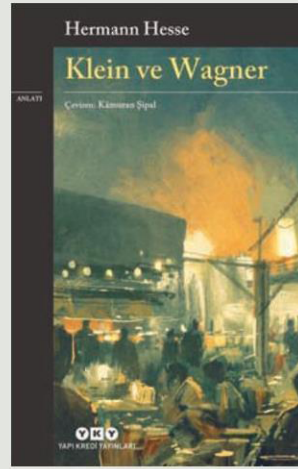
kitabı kaleme aldığı dönemde, pek çok insanın (nedenleri farklı da olsa) başına geldiği gibi bir gayya kuyusunun içine yolluyor.

Eşi ve çocuklarının öldürüldüğü hayalî cinayet, Klein'in kişiliğinin bozulup bölünmesine yol açıyor. Bir anlamda, hem kendine hem de dünyaya yabancılaşıyor bu mülayim adam.

Klein, Wagner ve Hesse

Yirminci yüzyılın önemli düşünürlerinden Paul Ricoeur'un "başkası olarak kendisi" deyişi, yaşadığı travmadan sonra sokağa Wagner kimliğiyle çıkan Klein'ı anlatıyor sanki. Yanına aldığı sahte kimliği ve pasaportu, bir miktar para ve silahla "başkası" olarak yeni hayatına merhaba demeyi deniyor.

Hesse'nin, kafası son derece karışık resmettiği Klein, kendisini bir diğer hayalin ya da kısımlılığın içinde buluyor; hafızası silinmiş gibi ama ara sıra küçük patla-

KLEIN VE WAGNER
Hermann Hesse
Çeviren: Kâmuran Şipal
YKY, 2017

malarla bazı şeyleri hatırlayan bir insanla yüzleşiyor okur.

Kendinden ve eski yaşamından kaçışı sırasında tanıştığı kadın sayesinde arzuları harekete geçen Klein, toplumun dayattıklarını en ince ayrıntısına kadar sorgulamaya girişiyor. Bunun yanında, faydalı olabilmeyi takıntı hâline getirirken bazen üstüne geldiğine inandığı dünyaya hınc duyuyor bazen de karşılaştığı saçma olay nedeniyle kendine öfkeleiyor. Uzun sözün kısası Klein çelişkilerle, bilinçaltından yüzeye çıkan tuhafliklerle, başarısızlıkla, sağlıklı düşünememekle ve o günlerin insanı boğan ortamıyla mücadele ediyor.

Hesse'nin, baskılama, yansıt-

Hermann Hesse

ma ve hayallere dalma hatta kimi anlarda paranoyaya varan ruhsal bozukluklarla betimlediği Klein, yazarın kendisinden de parçalar taşıyor. Kaleme ve kâğıda sarılarak kurtulmaya çalıştığı kimi açmazlarını, bir bakıma Klein ve Wagner metnine yerleştiren Hesse, karakterin ve kendisinin

varoluşunun üstüne gidiyor. Böylece 1920'lerde ve 1930'larda örneklerine sık rastlanan bir tema etrafında şekillense de Klein ve Wagner, özgün üslubuyla anlatmaya uğraştığı bireyin yabancılaşma ve kendisinden bir başkasına evrilme sorununu okurla buluşturan bir kitap hâline geliyor.